

ALMANYA NOTLARI 23

Kasım 2022-Şubat 2023

Bir Vatanım Diğereine Yardım Ediyor.

Fulya Canşen

ÖNSÖZ

6 Şubat 2023 günü ülkemizde meydana gelen ve on ilimiz ile birlikte Suriye'yi etkileyen Kahramanmaraş merkezli iki büyük ölçekli deprem sonrası dünya Türkiye'yi yalnız bırakmadı ve birçok ülke yardım ve arama kurtarma ekipleri gönderdi. Almanya da depremin hemen ardından bağış toplamaya başladı ve birden fazla kurtarma ekibini bölgeye göndererek Türkiye'nin yaralarını sarmasına yardımcı oldu. Almanya Notları'nın yeni sayısı için Batı Almanya Radyo TV Kurumu WDR-Cosmo editörü ve T24 yazarı Fulya Canşen, "Bir Vatanım Diğerine Yardım Ediyor" başlığıyla ele aldığı yazısında, Almanya'nın depremle birlikte Türkiye'ye bir yardım seferberliği başlattığını söylüyor. Maddi yardım ve vize kolaylığı gibi dayanışmanın çeşitli boyutlarına değinen Canşen, bu süreçte sosyal medyanın toplum üzerindeki etkisini de değerlendiriyor. Bizler de, hepimizin başı sağolsun diyor ve yeniden ayağı kalkabilmek için hayatın her alanında bilimin ışığında elimizden gelen desteği vermeye devam edeceğimizi not ediyoruz...

Saygılarımızla

PROF. DR. AYHAN KAYA
MÜDÜR, AVRUPA BİRLİĞİ ENSTİTÜSÜ
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

DR. DENİZ GÜNEŞ YARDIMCI
UZMAN ARAŞTIRMACI VE DAAD OKUTMANI
AVRUPA BİRLİĞİ ENSTİTÜSÜ
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

Bir Vatanım Diğerine Yardım Ediyor.

Fulya Canşen

Bir Vatanım Diğerine Yardım Ediyor.

Fulya Canşen

Türkiye ve Suriye'deki depreme Almanya bir yardım seferberliği ile karşılık verdi. Başta medya olmak üzere herkesin gözü kulağı deprem bölgesinde. Almanlar, yardımlarının nereye gittiğini ve siyasetçilerin her sözünü yakından takip ediyor. Ama daha çok akılla...

Alman arama kurtarma ekiplerinin havaalanındaki karşılanmalarını gören herkes Türkiye ile Almanya arasındaki ilişkilerin ne kadar yakın olduğunu bir kez daha hatırladı. Köln-Bonn havaalanında ekibin geçeceği yollar güllerle bezenmişti, ekibi bekleyen ve çoğu Almanya'da yaşayan Türklerden oluşan kalabalık, ellerinde hediyeler ve ekibe minnet duygularını anlatan pankartlar taşıyordu. Ünlü bir futbolcu, şarkıcı ya da oyuncu gibi karşılandılar. Bir kırmızı halı eksikti. Karşılayanlar tek tek kucaklamak istiyordu ekibi, alkışlar, övgü sözleri havada uçuştu. Genç bir Türkiyeli kadın, ne güzel dedi kameralara; "bir vatanım diğerine yardım ediyor". Konunun bütün özeti bu aslında. Sadece Almanya'da yaşayan Türkiyeliler değil, Almanlar da Türkiye'deki deprem için seferber oldular. Şirketler milyonlarca Euro bağışladı. Yerel yönetimler, bazı resmi daireler ve okullar bir dakikalık saygı duruşuyla, komşularının, iş arkadaşlarının, dostlarının, belki de aile fertlerinin yasına ortak olmaya çalıştı.

Alman ilk yardım ekipleri hemen deprem bölgesindeydi

Almanya depremin hemen ardından birden fazla ekibi bölgeye yolladı. Alman polis teşkilatından iki kişilik arama kurtarma ekibi, beş arama kurtarma köpeği, üç doktor ve 15 sağlık görevlisinin yanı sıra merkezi Duisburg kentinde bulunan Uluslararası Arama ve Kurtarma Almanya (ISAR Germany) 40'tan fazla arama kurtarma personeliyle Türkiye'deydi. Teknik Yardım Örgütü'ne (THW) bağlı 50 kişilik arama kurtarma ekibi ile gerekli teçhizatları ile destek oldu. @fire gönüllülerinin de Kahramanmaraş'ta 38 yardım görevlisi ve üç kurtarma köpeği ile desteğe koştuğunu unutmayalım. Ayrıca acil durumlarda kullanılan jeneratörler, çadırlar, battaniyeler ve su arıtma cihazları da gönderildi, gönderilmeye devam ediliyor.

Bunlar ilk etapta bölgeye ulaşan yardım konusunda benim bildiklerim ve medyaya yansıyanlar. Almanya ayrıca AB ile bağlantılı olarak da Türkiye'ye destek veriyor. AB Komisyonu'nun kriz yönetimi ve insani yardımlardan sorumlu üyesi Janez Lenarčič, aralarında Birlik üyesi olmayan Karadağ ve Arnavutluk'tan da olmak üzere 21 ülkeden 28 arama ve kurtarma ekibinin Türkiye'ye gittiğini, AB Sivil Koruma Mekanizması kapsamında bir araya gelen bu ekiplerde bin 185 arama kurtarma personeli ve 79 köpek olduğunu belirtmişti. Bütün bunlar Alman İçişleri Bakanı Nancy Faeser'in belirttiğine göre Türk Sivil Savunması ile yakın koordinasyon halinde yapıldı. Başta Faeser olmak üzere, Alman Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock (Yeşiller) ve Başbakan Olaf Scholz (SPD), Türkiye'nin Berlin Büyükelçisi Ahmet Başar Şen ile teması kesmeden sürdürdü, sürdürüyor.

Rekor düzeyde bağış yapıldı

Almanya ve AB, arama kurtarma ekipleri döndükten sonra Türkiye'ye yapılan yardımın ikinci ayağına başladı. Çadır, yorgan, battaniye, soba, elektrikli ısıtıcı ve tıbbi malzeme gönderilmeye devam edilirken, neye ihtiyaç duyulduğu soruluyor. Bazı yardım kuruluşları bunları sınırda AFAD'a teslim ediyor, bazıları ise Türkiye'de satın alıyor. Almanya'da en çok konuşulan konulardan biri de AFAD'a gönderilecek yardımın herkese eşit dağıtılmayacağı, örneğin Kürtler ve mültecilerin yardıma erişemeyeceği korkusu. Örneğin, AFAD'ın Container satın almayı yasakladığı iddiası çok çabuk yayıldı Almanya'da. Ayrıca Türkiye'den yardım maddesi satın alarak, bölgenin ekonomisine katkıda bulunmayı da hedefleyen yardım örgütleri, daha ziyade para bağışlanmasını istiyorlar. Almanya'nın iki önemli yardım kuruluşunun verdiği bilgilere göre, depremi takip eden ilk üç günde rekor sayılabilecek düzeyde para yardımı yapıldı. Aktion Deutschland Hilft adlı örgüte ilk üç günde ulaşan bağış miktarı 10,2 Milyon Euro civarındaydı, Aktionsbündnis Katastrophenhilfe'e akan yardım ise 8,5 Milyon Euro'yu buldu. Bir karşılaştırma yapacak olursak bir yıl önce Afganistan'daki deprem için toplanan yardım miktarı 1 Milyon Euro'yu biraz geçmişti. Ukrayna için toplanan bağış miktarı ise 4,5 Milyon Euro olarak açıklandı. Kesin bir rakam veremeyen yardım örgütleri eğilimin artış yönünde olduğuna dikkat çekiyorlar. Elbette bunda Almanya'da yaşayan ve sayıları 3 Milyonu bulan Türkiye kökenli vatandaşların katkısı önemli bir rol oynuyor. Almanyalı Türkler ayrıca kendi aralarında da yardım organize ediyor. Tırlar dolusu yardım aktı Türkiye'ye Almanya'dan. Meslek grupları, göçmen dernekleri, mahalle örgütleri, hepsi seferber oldular. Hatta kendi büyük arabalarıyla ne bulduysa satın alıp deprem bölgesine

gidenler oldu. Çünkü Almanya’da yaşayan hemen her Türkiyelinin deprem bölgesinde bir tanıdığı, akrabası, dostu var. Uzmanlar ayrıca, Alman medyasında yapılan haberlerin, yayınlanan resimlerin de etkili olduğunu söylüyorlar. Alman medyası, son derece detaylı haber yapmakla birlikte, özellikle Türkiye muhabirleri, akreditasyonlarını kaybetmek kaygısı ile olsa gerek, hükümeti eleştirmek konusunda dikkatli davranıyorlar. Ancak merkezden yapılan haberler, Türk hükümetini kıyasıya eleştiriyor. Yardımların koordine edilmesinde yaşanan aksaklıklar kadar, 1999 depreminden sonra alınan önlemlerin zayıflığı, deprem vergilerinin yerinde harcanmamış olması, yolsuzluk ve imar affı sosyal medyadan alınan görüntüler ile kıyasıya eleştiriliyor. Alman medyasının diline imar affının Almanca çevirisi “Baufrieden” ya da “Bauamnesty“, bir daha kaybolmayacak şekilde yerleşti bile. Alman medyasının ve tabii siyasetinin üzerinde durduğu bir başka konu da depremin Suriye’de de yaşanmış olması ve yardımın o bölgeye akması. Türkiye haberleri kadar olmasa da Suriye’de depremin verdiği büyük hasar mutlaka anlatılıyor. Alman Dışişleri Bakanı Baerbock, yaptığı ilk açıklamada Türkiye’den Suriye sınırını açmasını istedi.

Almanlar, Suriye’deki deprem bölgesini de takip ediyor

Suriye bölgesine Almanya’dan yapılan yardımlarda en çok iki yardım kuruluşu Caritas ve Malteser International ön plana çıkıyor. İlk etapta 100 bin Euro gönderen Caritas, bir kriz ekibi oluşturdu ve bölgedeki ortakları ile ilişkiye geçip karşılaştığı bürokratik ve politik engelleri aşmaya çalışıyor. Bölgeye hemen bir yardım ekibi gönderen Malteser International, özellikle Suriye’nin kuzeyindeki mülteci bölgelerine yardım elini uzatmaya çalışıyor. Çünkü bu bölgede zaten zor koşullarda yaşayan yüz binlerce insan, depremin ardından soğukta ve yağmurda tamamen korunmasız ortada kaldı. BM küçük şehir ve köylerin tamamen yıkıldığını doğruladı. Suriye Devlet Başkanı Beşir Esat’ın özellikle İdlib bölgesine gidecek yardımı engellediği de dillendirilen iddialar arasında. Alman Tagesspiegel gazetesi Esat’ın, yardımın ulaştırılması karşılığında uluslararası ambargonun kalkmasını istediğini yazdı. Deutsche Welle Almanca da Esat’ın deprem sayesinde uluslararası ilişkilerini düzeltmeye çalıştığı görüşünde. Kuzey ve Doğu Suriye Kürt Yönetimi’nin Almanya temsilcisi Halit Derviş, Alman Frankfurter Rundschau gazetesi aracılığıyla Esat’ın depremi siyasi emelleri için kullanmasına izin verilmemesi çağrısında bulundu. Derviş, Türkiye’nin Suriye’ye yapılacak yardımı engellediği iddiasında da bulundu. Türkiye’nin kontrolündeki Afrin bölgesinde durumun çok kötü olduğunu hatırlatan Derviş, paralı askerlerin yardım malzemesi

taşıyan tırların geçişine izin vermediğini ifade etti. Yardımın ulaştırılmadığı gibi bölgede devam eden askeri operasyonlarının durumu daha da zorlaştığı kaydediliyor. BM, durumdan o günlerde tek açık sınır kapısı olan Bab el Hawa'ya giden yolların hasar gördüğüne ve yardımın bölgeye bu yüzden çok zor ulaştığına dikkat çekiyor. Söz konusu bölgeye yardımın depremin ancak dördüncü gününde gittiği doğrulayan BM de yardım edilememesinin önemli bir nedenin de birbirine düşman olan farklı siyasi grupların husumeti olduğunu hatırlatıyor. Suriye Lideri Beşir Esat'ın BM'den yardım talep ettiği de gelen haberler arasında.

Depremzedeye vize kolaylığı

Almanya Başbakanı Olaf Scholz ve Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock'a depremzedelerin Almanya'ya vizesiz gelmesi yönündeki baskı her geçen gün artıyor. Dışişleri bakanlığı vizenin gerekli olduğunu defalarca yinelerken, Almanya'da yaşayan Türkiyelilerin evlerini kaybetmiş ya da tıbbi desteğe ihtiyacı olan birinci ve ikinci dereceden yakınlarını üç ay boyunca Almanya'da ağırlamak için vize işlemlerini kolaylaştıracağını açıkladı. Dışişleri Bakanı Baerbock da yaptığı açıklamada, vize sürecini "bürokratik açıdan mümkün olduğunca kolaylaştırmayı" hedeflediklerini ve bu amaca yönelik bir ekip oluşturulduğunu belirtti. Baerbock, Almanya'nın Türkiye'deki dış temsilciliklerinde personel sayısının artırıldığını ve personelin yeniden yerleştirildiğini de belirtti. Bakanlık istenen bütün belgeler alınmışsa vizenin beş gün içinde verileceğinden yola çıkıyor. Ancak sadece dış temsilciliklerdeki personelin artırılması süreci hızlandırmaya yetmiyor maalesef. Zira vize için gerekli olan belgeler arasında, gelecek şahsın hastalandığında bakılması ve geri dönmesinin sağlanması için garanti altına alınacağını sağlayacak belgeleri Almanya'da imzalanması gereken garanti belgesi var. Bunu edinmek örneğin bazı şehirlerde haftalar, aylar sürüyor. Bu nedenle resmi dairelerin de bunun için ayrı bir çalışma düzeni oluşturması şart. Sosyal medyada bu konuda yapılan baskının da tek tek işe yaradığı ve bazı resmi dairelerin adım attığı dikkat çekiyor. Ancak bunlar bir elin parmakları kadar az. Son yıllarda Türkiye vatandaşlarına vize vermekte zorluk çıkan Alman makamlarının, depremzedelere verdiği sözü tutup tutmayacağını zaman gösterecek.

Yakın mıyız uzak mı?

Gördüklerimiz ve verilen rakamlar Almanya'nın depremle birlikte Türkiye'ye bir yardım seferberliği başlattığını gösteriyor. Almanya hem siyasi yönetim hem de toplumsal olarak yardıma gönülden meyilli bir ülke. Buna hiç şüphe yok. Ancak hem çevremde duyduklarım hem de sosyal medyada okuduklarım, Almanların maddi yardım yaparken, bunu Türkiyeli topluma hiçbir duygusal yakınlık göstermeden yaptığı yönünde. Yani komşunuz ya da iş veya okul arkadaşınız yardım örgütüne yüzlerce Euro öderken, size depremde kaybettiğiniz bir yakınınız olup olmadığını ya da ne hissettiğinizi sormuyor. Bunun çok farklı nedenleri olabilir. Örneğin, Alman toplumu Türkiye kökenlileri o kadar benimsemiş olmalı ki, başka bir ülkeden geldiklerini, orada yakınlarının yaşıyor olabileceğini unutmuş olabilir. Ya da iki toplum birbirinden öylesine uzak duruyor ki, sevinci kadar acısını da hissetmiyor. Ya da hepsini, Alman siyasetçileri sıklıkla Nazi olmakla suçlayan Recep Tayyip Erdoğan'a oy veren otokrasi düşkünü görüp araya mesafe koyuyor. Belki de dünya değişti de biz eskide, 1999 depreminde kaldık. Sosyal medyada yazılanları beğenmekle başkalarının acılarını paylaştığını sanan bir nesil yetişti de biz göremedik. Bence bu, sosyologların önümüzdeki on yıl içerisinde acilen araştırmaları gereken önemli bir konu. Sosyal medyanın getirdiği bir olumlu gelişmeyi dillendirmeden bitirmeyeceğim yazımı; Türkiye'deki siyasetçiler ne kadar yalan söylerlerse söylesinler, olan biten her şey dünyanın öbür ucundaki toplumlara kadar ulaşıyor, değil ki Almanya'ya yansımaları. Herkese baş sağlığı dilerim.